

Kedves Testvérek!

Hegyi beszéd sorozat... Jézus ezúttal nem a Tízparancsolat egy konkrét törvényét hozza elénk, hanem annak a gyakorlati alkalmazását. Ahhoz, hogy eljussunk ennek a magyarázatnak a szívéig, látnunk kell, mit jelentett eredetileg, majd megvizsgáljuk Jézus négy példáját, végül pedig ezen keresztül láthatjuk majd meg mi az, amire Jézus hívja az övéit.

1. Az eredetei alapelv

„Megmondattott a régieknek, szemet szemért, fogat fogért.” Valóban szerepel a Mózesi törvények közt, egészen pontosan így fogalmaz Mózes második könyve: „Szemet szemért, fogat fogért, kezét kézéért, lábat lábért, ²⁵égetést égetésért, sebet sebért, kék foltot kék foltért.” (2Móz 21,24) Egy mondatban úgy foglalhatnánk ezt össze, hogy az ember-ember egymás ellen elkövetett büntetést a törvény szerint azonos mértékben kellett megtorolni. Egészséges igazságérzettel azt is mondhatnánk, hogy tulajdonképpen ez tiszta sor, a törvénynek fék funkciója van, ha azonos büntetés van kilátásban, akkor ki akarna ártani másoknak, tehát ez így rendben is van.

De nem ez az, amire Jézus hív.

Ugyanis valamiért mégis szükség volt arra, hogy Jézus magyarázza, mélyítse ennek az elvnek a lényegét. Ez pedig az, hogy korábban a farizeusok és törvénytudók elkezdtek ezt a saját céljaikra felhasználni. Míg eredetileg a szemet szemért elv a bíraskodást segíteni hivatott és a bírósági munkát segítette (egyébként mind a mai napig), addig a farizeusok éppen arra kezdték felhasználni, ami ellen létrejött: önbíraskodásra. Ez a törvény, bár eredetileg az Isten által elképzelt társadalmi rend segítését funkcionálta, addigra a megtorlás, a bosszú, a szenttelen visszavágás eszközévé vált.

Ezért nem erre hív Jézus.

Ő nagyon világosan rávilágít arra, hogy ha a másikat azzal büntetik, amivel nekem kárt okozott, azzal nekem nem lesz sem jobb, sem nem állítja vissza a káromat, vagy a veszteségemet. Ha valaki miatt autóbalesetet szenvedek, az én autóm az nem állítja helyre, ha a következő oszlopnak pedig a károkozó megy neki. A veszteséggel járó tehetetlenség, kár, sérülés minden

helyzetben ugyanúgy ott marad, legfeljebb lefedhetjük némi kárörömmel, vagy az elégtétel pillanatokig tartó érzésével.

Jézus négy példát hoz a bosszúállás alternatívájaként.

2. Jézus négy példája

Röviden nézzük meg ezt a négy példát, elsőként az arcul ütést említi (v39.). Az akkori társadalomban a jobb felől mért ütés a megalázást, a másik becsületének teljes megsemmisítését jelentette. Ha valaki így tesz tehát, azt fejezi ki, hogy nem tartalak semmire, tehetsz bármit, nekem nem számít... egy senki vagy. És erre Jézus azt mondja, hogy ha valaki ilyet szenved el, állja ki a megszégyenítés dupláját.

Másodszor a végletekig menő pereskedést említi. A törvény kimondta, hogy perben senkit nem lehet annyira elítélni, hogy az alsó ruháját elvegyék. Tehát ha még ezt is el akarták tőle venni, az a totális anyagi kisémmizést, anyagi károsítást jelenti. És ebben Jézus azt mondja, hogy ha valaki ezt tenné veled, akkor még pakolj rá és adj még többet.

A harmadik példa a kikényszerített szolgáltatásra vonatkozik, amiben Jézus azt mondja, hogy ha szolgálatra köteleznek, akkor tégy meg még többet. Végül pedig a kölcsönről beszél, ha valaki kölcsönt akar kérni, akkor ne mérlegelj, ne számolgasd, hogy vajon belefér-e ez neked, hanem adj.

Ha ezeket áttekintjük, akkor tulajdonképpen odaáig juthatunk, hogy a keresztyén ember legyen önbecsülés nélküli, mindenre hajlandó, ellenállásmentes lábtörő.

Erre hívna minket Jézus?

3. Jézus alapelve

Nem, nem ez az, amire Jézus hív, hanem azt mondja „ne álljatok ellen a gonosznak”. Ezt hallva talán kicsit meg is rökönyödünk. Mikor először olvastam ezt a szakaszt, gyorsan megnéztem más fordításokat, másik nyomtatást, hátha csak az én Bibliámban van nyomdahiba... biztos úgy értette Jézus, hogy álljatok ellen a gonosznak. Bármeddig is kutatnánk, (én ezt az utat most megspórolom nektek) nincs elírás, Jézus valóban ezt mondja. Mire is vonatkozik itt a gonosz kifejezés? A Szentírás ezt a szót általában akkor használja semleges nemben, ha a Gonoszról, mint elvont értelemben beszél, magáról a Kísértőről. Itt azonban hímnemet használ a szöveg, ebből érthetjük meg, hogy a gonosz emberre vonatkozik Jézus hívása. Tehát azt is mondhatnánk ne álljatok ellen a veletek szemben gonosz embernek.

Láttuk tehát, hogy mi az, amire nem hív Jézus: azt mondja, hogy ne legyünk bosszúállók, önbíráskodók. Ezzel szemben viszont azt mondja, hogy aki Őt követi, az ne álljon ellen a vele

szemben elkövetett gonoszságnak és erre láttuk is a négy példát, amit hozott. Ezen a ponton viszont meg kell állnunk testvérek és ki kell mondanunk, hogy az az időszak és világ, amiben élünk, a bűn által megtört világ. Ez itt most azért fontos nekünk, mert amikor megvizsgáljuk a saját szívünket, az érzéseinket, indulatainkat és az ebből fakadó cselekedeteinket, Jézusnak semmiképpen sem az a célja, hogy bántsuk egymást, vagy saját magunkat azért, ha esetleg adott pontokon mégis csak ellenállást tanúsítunk azokkal szemben, akik elkövetnek ellenünk valamit. Ebben a földi életben nem leszünk mi sem tökéletes, nem lesz a társadalmunk, a gazdaságunk, az emberi kormányzás sem tökéletes és ezért fulladt kudarcba eddig minden olyan mozgalom, ami Jézusnak ezt a hívását a zászlajára tűzve a tökéletes békét és harmóniát akarta elérni. Jézus ugyanis arra hív, hogy a hétköznapiokban adódó helyzeteinket vele együtt éljük át és engedjük, hogy az Ő Szentlelke formáljon minket ebben. Hogyan lehetséges ez? Első lépésként megmutatja nekünk Isten szeretetét. Karácsony küszöbén pontosan ennek a jó híre van velünk, hogy az Isten maga is megcselekedte azt, amit bennünk el akar végezni: a bűneset után nem megtorolt, hanem Krisztust elküldte, hogy Ő helyreállítson. Erre hív téged is személyesen, hogy találkozz az Ő szeretetével és benne legyen helyreállított életed.

Enélkül a szeretet nélkül az emberi kapcsolatainkban, amikor töréshez érünk, akkor bosszúállás, megtorlás következne. És talán nem mondjuk ezt ki ilyen élesen, de azért csak visszaadom már a másiknak, ha keresztbe tett nekem, csak hogy érezze a törődést, fájjon már egy kicsit neki is, hogy ne érezze olyan jól magát. Ezekbe a dinamikákba lép Krisztus a szeretetével és ott a bosszú helyett könyörület, a megtorlás helyén önuralom, a visszaadom helyett olyan erő fakad, ami képes mégis segítő kezet nyújtani. Testvérem, hol érint ez most téged? Ahogy hallgatod, hogy napjainkban mit jelent a szemet szemért elv és hogy ebben Jézus mégis szeretetre hív, melyek azok a kapcsolataid, helyzeteid, amit most eléd hoz és megvizsgál? Akkor, amikor belevágtunk a Hegyi beszéd sorozatunkba, azzal a vággyal tettük ezt, hogy formálódjunk egyenként és közösségként is vissza az alaphoz és hogy így épüljünk az ígére, mint kősziklára. Így szól annak az örömhíre is ma számunkra, hogy ahogyan az építkezés folyamat, úgy a szív átformálódása is az. És testvérek, ez nem patikamérleg, amin ki lehet egyensúlyozni, hogy rendben, nekem most már van éppen elég mégis szeretetem, jöhet a következő erény, hanem folyamatos változás. Az pedig különös ajándéka mindennek, hogy közösségben foglalkozunk az ígérel, ahol lehet tere a közös útkeresésnek, egymás bátorításának, imádságban támogatásának.

Itt kell visszatérnünk arra is, hogy az ige nem arról beszél, hogy aki Jézust követi, az csak mások lábtörlője lehet. Éppen ellenkezőleg, aki ezzel a mégis szeretettel él, annak ereje lesz. Olyan erőt és bölcsességet kap és kérhet a Szentlélektől, ami belső tartást ad és aminek a

nagyvonalúsága megengedi azt, hogy ne álljunk bosszút magunkért. Mert olyan Mennyei Atyánk van, aki azt mondja, hogy a bosszúállás az övé és Ő fog megfizetni.

Összefoglalva igénk üzenetét, Jézus a törvény magyarázatának mai szakaszában az önbíráskodásról és bosszúról szóló eltorzult törvényt állítja helyre és hív arra, hogy a vele való kapcsolatból kiindulva, megtorlás helyett mégis szeretettel éljük meg amikor bántás ér minket.
Ámen!

(Pálfalvi Viola)